

**Непараметрична оцінка відносної ефективності
сільськогосподарських підприємств України
в галузі виробництва та реалізації зернових культур**

Долгіх Я.В., *доцент*

Сумський національний аграрний університет, м. Суми

Метод DEA [1] дозволяє виявити ефективно працюючі господарюючі суб'єкти і визначити зміни вхідних і вихідних параметрів, необхідні для досягнення межі ефективності. У запропонованій роботі на основі інформації за 2005-2013 рр. [2, 3], за методом DEA оцінена ефективність роботи сільськогосподарських підприємств регіонів України в галузі виробництва та реалізації зернових культур. У розрахунках використовувалася модель ССР, що орієнтована на вхід. Вхідні параметри моделі: 1) відношення працюючих до кількості сільськогосподарських підприємств в регіоні; 2) площа, з якої зібрані зернові та зернобобові культури; 3) кількість тракторів, зернозбиральних машин. Вихідні параметри: 1) виробництво зернових і зернобобових культур; 2) реалізація зернових і зернобобових культур.

За результатами розрахунків, в 2013 р. найменшу технічну ефективність (0,45) мали сільськогосподарські підприємства Луганської області, найбільшу (1) – Вінницької, Київської, Кіровоградської, Одеської, Полтавської, Сумської, Тернопільської, Черкаської, Чернігівської областей. Середня за 2005-2013 рр. відносна ефективність склала 0,84. За методом DEA визначені значення параметрів, при яких господарства стануть 100 % ефективними.

1. A. Charnes, W.W. Cooper, E. Rhodes, *Eur. J. Operat. Res.* **2** No6, 429 (1978).
2. *Сільське господарство України за 2011 рік: Статистичний збірник* (Київ, 2012).
3. *Сільське господарство України за 2013 рік: Статистичний збірник* (Київ, 2014).